

Index van de digitale economie en maatschappij (DESI)

Landverslag 2019

België

Wat is de DESI?

Sinds 2015 volgt de Europese Commissie het digitale concurrentievermogen van de lidstaten aan de hand van verslagen over de index van de digitale economie en maatschappij (DESI). De reeks verslagen omvat zowel landenprofielen als thematische hoofdstukken.

In de DESI-landverslagen worden kwantitatieve gegevens afkomstig van de DESI-indicatoren voor de vijf door de index bestreken gebieden gecombineerd met landspecifieke beleidsinzichten en beste praktijken. Bij de verslagen is voor elke lidstaat een gedetailleerd telecomhoofdstuk gevoegd.

De thematische hoofdstukken bevatten een analyse op Europees niveau van breedbandconnectiviteit, digitale vaardigheden, internetgebruik, digitalisering van bedrijven, digitale overheidsdiensten, de ICT-sector en de O&O-uitgaven ervan, en het gebruik van Horizon 2020-middelen door de lidstaten.

Om de methodiek te verbeteren en met de nieuwste technologische ontwikkelingen rekening te houden, zijn in de DESI voor 2019 een aantal wijzigingen aangebracht. De DESI heeft nu betrekking op het volgende:

- *5G-gereedheid,*
- *digitale vaardigheden boven basisniveau,*
- *ten minste elementaire softwarevaardigheden,*
- *vrouwelijke ICT-specialisten,*
- *afgestudeerde ICT'ers,*
- *mensen die nog nooit internet hebben gebruikt,*
- *professionele sociale netwerken,*
- *het volgen van een onlinecursus,*
- *onlineraadplegingen en -stemmingen,*
- *particulieren die online verkopen,*
- *big data,*
- *uitwisseling van medische gegevens en*
- *elektronische voorschriften.*

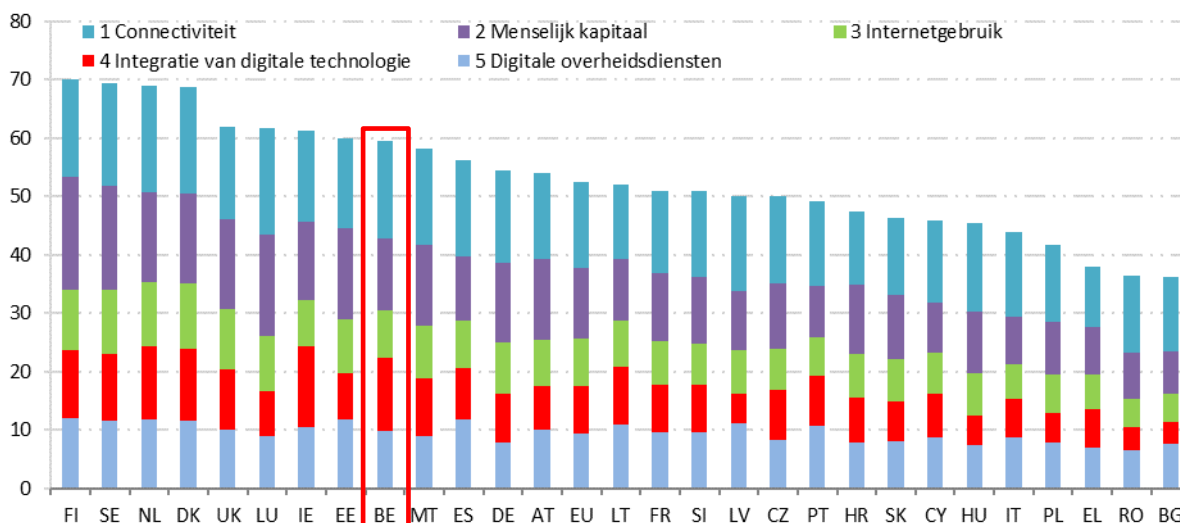
De DESI van de voorgaande jaren is voor alle landen herberekend om rekening te houden met de bovenbeschreven wijzigingen in de keuze van indicatoren en met correcties in de onderliggende gegevens. Daardoor is het mogelijk dat de scores en plaatsen van landen anders zijn dan in vorige publicaties.

Zie de DESI-website voor meer informatie: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

België - overzicht

	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2019	9	59,4	52,5
DESI 2018	9	56,6	49,8
DESI 2017	7	55,2	46,9

Index van de digitale economie en maatschappij (DESI), ranglijst 2019

In de index van de digitale economie en maatschappij (DESI) voor 2019 van de Europese Commissie staat België op de 9^e plaats in de lijst van 28 EU-lidstaten. Het dankt zijn hogere score aan betere prestaties op sommige van de onderzochte DESI-gebieden. België scoort goed voor connectiviteit dankzij de brede beschikbaarheid van snelle en supersnelle vaste en mobiele breedbandnetwerken en het toenemende gebruik daarvan. De belangrijkste uitdaging van het land op het gebied van connectiviteit heeft nog steeds te maken met het feit dat netwerken niet overal in het land worden gemoderniseerd om ervoor te zorgen dat deze met zeer hoge capaciteit beschikbaar zijn.

Er zijn weliswaar tal van innovatieve projecten opgezet om de digitale vaardigheden te verbeteren, maar het effect ervan op het menselijk kapitaal komt nog niet tot uiting in de statistieken. Het komt erop aan meer Belgische jongeren te bewegen tot een loopbaan in digitale technologie en, meer in het algemeen, meer leerlingen warm te maken voor wetenschap, technologie en wiskunde (de zogeheten "STEM"-vakken). Daarnaast zou België het volledige potentieel van de digitale economie beter kunnen benutten als het in een herscholing van de beroepsbevolking zou investeren en de IT-genderkloof zou verkleinen.

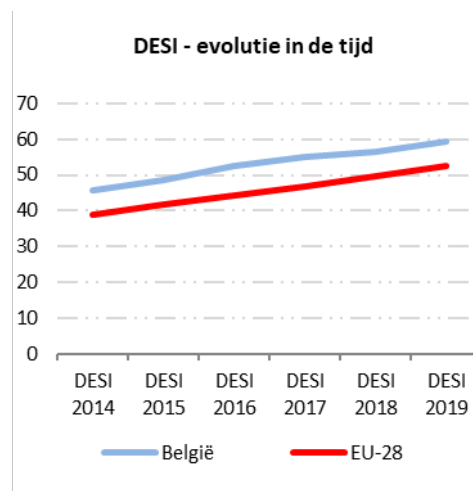
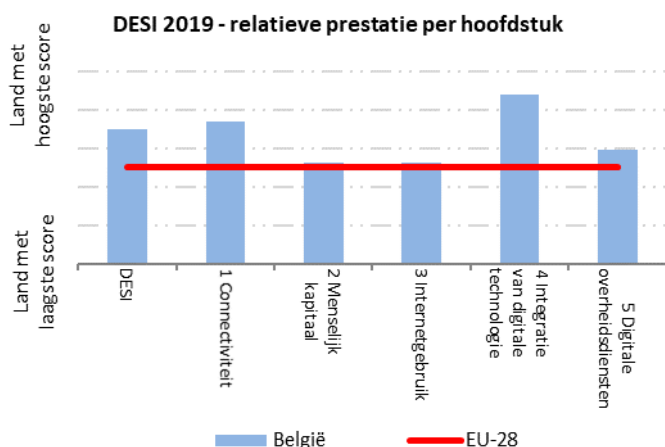
De meeste Belgen zijn nu online en weten goed gebruik te maken van diverse webdiensten, met name om te bankieren en om zich toegang tot sociale netwerken te verschaffen.

De Belgische ondernemingen hebben zich de digitale technologie met succes eigen gemaakt, en er worden verschillende complementaire strategieën uitgevoerd om het Belgische bedrijfsleven verder

te digitaliseren. Er is echter behoefte aan meer investeringen om de digitalisering van de Belgische economie te bevorderen, vooral door bedrijven die tot dusver achterop zijn gebleven (meestal kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen), en in de overheidssector.

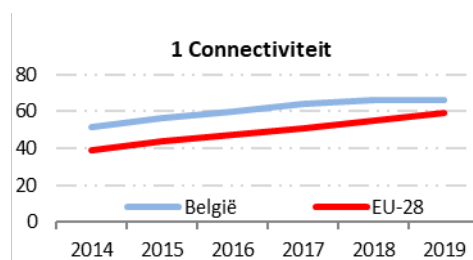
Inzake digitale overheidsdiensten is het algemene beeld verdeeld te noemen. Het afgelopen jaar is er minder vooruitgang geboekt dan in het verleden.

De "Digital Belgium"-strategie van 2015 bepaalt nog steeds de digitale langetermijnvisie van het land. Daarnaast zijn er ook gewestelijke strategieën, zoals "Digital Wallonia". Momenteel zijn er echter geen plannen voor een nieuwe, overkoepelende nationale digitale strategie.

1 Connectiviteit

1 Connectiviteit	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2019	6	66,1	59,3
DESI 2018	5	66,1	54,8
DESI 2017	4	64,1	51,2

	België			EU
	DESI 2017 waarde	DESI 2018 waarde	DESI 2019 waarde plaats	DESI 2019 waarde
1a1 Dekking vast breedband % huishoudens	>99,5 % 2016	>99,5 % 2017	>99,5 % 2018	7 97 % 2018
1a2 Gebruik vast breedband % huishoudens	80 % 2016	81 % 2017	n.b. ¹ 2018	77 % 2018
1b1 4G-dekking % huishoudens (gemiddelde van providers)	95 % 2016	97 % 2017	>99,5 % 2018	2 94 % 2018
1b2 Gebruik mobiel breedband Abonnementen per 100 mensen	68 2016	72 2017	76 2018	24 96 2018
1b3 5G-gereedheid Toegewezen spectrum als percentage van het totale geharmoniseerde 5G-spectrum	n.b.	n.b.	0 % 2018	13 14 % 2018
1c1 Dekking snel breedband (NGA) % huishoudens	98 % 2016	98 % 2017	99 % 2018	3 83 % 2018
1c2 Gebruik snel breedband % huishoudens	65 % 2016	67 % 2017	67 % 2018	3 41 % 2018
1d1 Dekking supersnel breedband % huishoudens	n.b.	92 % 2017	96 % 2018	3 60 % 2018
1d2 Gebruik supersnel breedband % huishoudens	30 % 2016	42 % 2017	40 % 2018	5 20 % 2017
1e1 Prijsindex breedband Score (0 tot 100)	84 2016	82 2017	83 2018	19 87 2017

Met een totale connectiviteitsscore van 66,1 blijft België ook in 2019 tot de top zes behoren. België heeft een volledige breedbanddekking en de indicatoren voor vastbreedband- en NGA-dekking (waarbij NGA staat voor "next generation access") blijven stabiel ten opzichte van een jaar eerder. De dekking van supersnel breedbandinternet is met nog eens 4 procentpunt gestegen, waardoor thans 96 % van de huishoudens wordt bestreken. Dit hoge percentage is echter vooral het gevolg van de brede beschikbaarheid van gemoderniseerde oudere bestaande netwerken, want de "fibre-to-the-premises"- of FTTP-netwerken van België bestrijken slechts 1,4 % van de bevolking (tegen 29,6 % in de EU)². De 4G-dekking is met 3 procentpunt toegenomen tot bijna 100 % van de huishoudens, waarmee het land de tweede plaats inneemt op de ranglijst. België scoort zeer goed wat het gebruik van snel (3^e plaats) en supersnel (5^e plaats) breedband betreft. Met 76 abonnementen per 100 inwoners blijft het gebruik van mobiel breedband echter zeer beperkt (in vergelijking met het

¹ De gegevens worden momenteel herzien door de Belgische instanties.

² Bron: digitaal scorebord 2019, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-scoreboard>

EU-gemiddelde van 96), waardoor België pas op de 24^e plaats staat. Op het gebied van de prijsindex breedband scoort België vrij laag: met 4 punten onder het EU-gemiddelde komt het op de 19^e plaats.

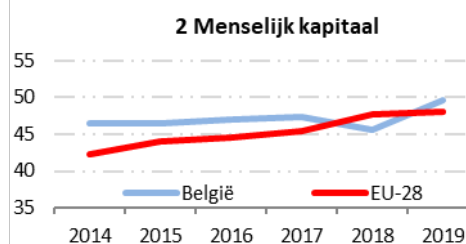
België zet de uitvoering van zijn actieplan van 2016 ter dekking van "witte zones" voort en streeft ernaar tegen 2020 volledige NGA-dekking te realiseren. De providers hebben reeds meer dan 32 miljoen euro geïnvesteerd, waardoor het aantal gemeenten waar ten minste 40 % van de inwoners geen toegang heeft tot internetverbindingen van 30 Mbps en waar er geen volledige 4G-dekking is, is teruggedrongen van 39 in 2016 tot 18. België wil ervoor zorgen dat de helft van het land al in 2020 toegang heeft tot internetverbindingen van 1 Gbps, waarmee het hoger mikt dan de EU-doelstellingen van de gigabitmaatschappij. De markt lijkt te volgen: de eerste commerciële aanbiedingen in België van 1 Gbps worden in de loop van 2019 verwacht. Een groot deel van de investeringen in België is marktgedreven, waarbij nationale en EU-financiering slechts een ondergeschikte rol spelen.

In België is 27 % van het op EU-niveau geharmoniseerde spectrum voor draadloze breedbandcommunicatie toegewezen. De vooruitzichten voor een snelle uitrol van 5G zijn ongunstig, daar het land nog geen enkel deel van het 5G-spectrum heeft toegewezen. Op 10 september 2018 heeft de Belgische nationale regelgevende instantie voor elektronische communicatie (het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie, BIPT) een mededeling met betrekking tot de introductie van 5G in België aangenomen. In de mededeling wordt het najaar van 2019 genoemd als de periode waarin de 5G-pionierbanden zullen worden toegewezen (met uitzondering van de 26 GHz-band, waarvan de terbeschikkingstelling voor 2021 is gepland). Verschillen van mening over de verdeling van de veilingopbrengsten zullen waarschijnlijk echter tot vertragingen leiden. Alle operatoren bestuderen momenteel gevallen van 5G-gebruik. Zo is een door Ericsson opgezet 5G-netwerk actief in een technologiepark in Hasselt. Dit netwerk doet dienst als een testomgeving voor bedrijven en onderzoekers. In oktober 2018 is een politiek akkoord bereikt over de verhoging van de grenswaarden voor de blootstelling aan elektromagnetische velden voor mobiele communicatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 6 tot 14,5 V/m.

België is één van de koplopers wat de dekking van vast en mobiel breedband (waaronder snelle, supersnelle en 4G-netwerken) en het gebruik van supersnel breedband betreft. De FTTP-dekking en het gebruik van mobiel breedband blijven zwakke punten. De uitrol van 5G over het gehele land hangt af van het bereiken van een politiek akkoord tussen de federale staat en de gewesten. Zonder een dergelijk akkoord zal de spectrumveiling in de 3,4-3,8 GHz-band waarschijnlijk tot ten minste 2020 worden uitgesteld. Het is dan ook van cruciaal belang dat spoedig een akkoord wordt bereikt om te voorkomen dat België achterop geraakt bij de uitrol van 5G.

2 Menselijk kapitaal

2 Menselijk kapitaal	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2019	12	49,6	48,0
DESI 2018	15	45,6	47,6
DESI 2017	11	47,4	45,4

	DESI 2017	België		EU	
	waarde	DESI 2018	DESI 2019	DESI 2019	
2a1 Ten minste digitale basisvaardigheden % bevolking	61 % 2016	61 % 2017	61 % 2017	9 2017	57 % 2017
2a2 Digitale vaardigheden boven basisniveau % bevolking	32 % 2016	31 % 2017	31 % 2017	15 2017	31 % 2017
2a3 Ten minste elementaire softwarevaardigheden % bevolking	64 % 2016	63 % 2017	63 % 2017	9 2017	60 % 2017
2b1 ICT-specialisten % totale werkgelegenheid	4,2 % 2015	4,2 % 2016	4,6 % 2017	7 2017	3,7 % 2017
2b2 Vrouwelijke ICT-specialisten % werkgelegenheid voor vrouwen	1,3 % 2015	1,3 % 2016	1,8 % 2017	7 2017	1,4 % 2017
2b3 Afgestudeerde ICT'ers % afgestudeerden	1,8 % 2014	1,1 % 2015	1,6 % 2016	26 2016	3,5 % 2015

België bekleedt de 12^e plaats onder de EU-landen en scoort iets beter dan het EU-gemiddelde wat menselijk kapitaal betreft. Hoewel steeds meer Belgen online zijn, neemt het percentage van de bevolking met elementaire en geavanceerde digitale vaardigheden maar langzaam toe. Slechts 61 % van de bevolking tussen 16 en 74 jaar beschikt over digitale basisvaardigheden (57 % in de EU).

ICT-specialisten maken een groter deel van de beroepsbevolking uit dan gemiddeld in de EU het geval is (4,6 % tegen 3,7 % in de EU als geheel). Dit houdt een stijging in ten opzichte van vorig jaar. Vrouwelijke ICT-specialisten zijn goed voor 1,8 % van de totale werkgelegenheid voor vrouwen, wat meer is dan het EU-gemiddelde.

De digitalisering stelt de Belgische economie voor een grote uitdaging wat bijscholing betreft. Volgens een studie³ van werkgeversorganisatie Agoria zouden zonder doortastende maatregelen in 2030 maar liefst 584 000 vacatures niet ingevuld geraken en hebben 310 000 werknemers omscholing nodig naar een nieuwe job.

België heeft weliswaar geen overkoepelende strategie inzake digitale vaardigheden, maar onderdelen van een dergelijke strategie zijn terug te vinden in sommige plannen van de

³ <https://www.agoria.be/nl/Geen-enkele-sector-zal-ontsnappen-aan-de-impact-van-de-digitalisering-bethechange2030>

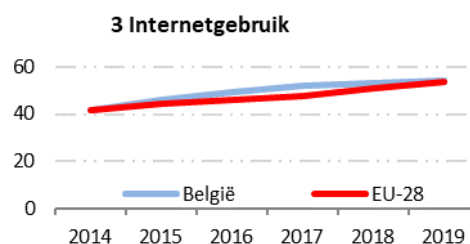
gemeenschappen en de gewesten. Al deze entiteiten werken immers aan plannen om de STEM- en digitale vaardigheden te ontwikkelen, zoals de onlangs goedgekeurde "Stratégie numérique pour l'éducation" voor scholen in de Franse gemeenschap en het STEM-actieplan (2012-2020) in Vlaanderen. Momenteel is computerprogrammering niet systematisch in de leerplannen opgenomen. Ook wat het aantal afgestudeerden met een ICT- of STEM-diploma betreft, presteert België nog steeds ondermaats. In alle gewesten van België heerst er dan ook een tekort aan afgestudeerde ICT'ers en ICT-specialisten. Bovendien zijn er te weinig vrouwen die een STEM- of ICT-loopbaan ambiëren. Er bestaan evenwel tal van innovatieve initiatieven om de stagnerende uitstroom uit het formele onderwijssysteem aan te pakken en het daaruit voortvloeiende acute tekort aan ICT-specialisten te verhelpen door aan jongeren en starters opleidingen aan te bieden, zoals onder meer DigitalChampions.be, BeCentral, het Digital Belgium Skills Fund en WallCode.be. België was vrij actief in de Code Week 2018: in oktober 2018 zijn in het hele land 120 evenementen georganiseerd. De Belgische federale overheid en de Digital Champion van België hebben het "Digital Duel"⁴ opgesteld, een interactieve test voor burgers.

Ondanks deze inspanningen zet het tekort aan geschoolde arbeidskrachten echter een rem op het vermogen van Belgische ondernemingen om te innoveren en om in te spelen op de kansen die digitale technologieën te bieden hebben. België zou het volledige potentieel van de digitale economie beter kunnen benutten als het meer afgestudeerden in STEM-vakken en meer ICT-specialisten zou tellen, in een herscholing van de beroepsbevolking zou investeren en de genderkloof in de digitale economie zou verkleinen.

⁴ <https://www.digitalduel.be>

3 Internetgebruik

3 Internetgebruik	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2019	10	54,4	53,4
DESI 2018	10	52,9	50,7
DESI 2017	10	51,8	47,8

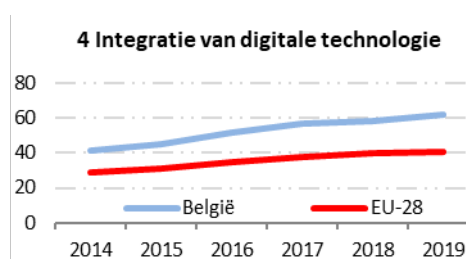

	DESI 2017	België		EU	
	waarde	DESI 2018	DESI 2019	DESI 2019	DESI 2019
		waarde	waarde	plaats	waarde
3a1 Mensen die nog nooit internet hebben gebruikt	11 %	10 %	9 %	10	11 %
% bevolking	2016	2017	2018		2018
3a2 Internetgebruikers	84 %	86 %	87 %	9	83 %
% bevolking	2016	2017	2018		2018
3b1 Nieuws	65 %	64 %	64 %	26	72 %
% internetgebruikers	2016	2017	2017		2017
3b2 Muziek, films en spelletjes	72 %	72 %	74 %	23	81 %
% internetgebruikers	2016	2016	2018		2018
3b3 Video on demand	12 %	12 %	24 %	14	31 %
% internetgebruikers	2016	2016	2018		2018
3b4 Videogesprekken	44 %	46 %	44 %	25	49 %
% internetgebruikers	2016	2017	2018		2018
3b5 Sociale netwerken	80 %	82 %	82 %	4	65 %
% internetgebruikers	2016	2017	2018		2018
3b6 Professionele sociale netwerken	16 %	17 %	17 %	11	15 %
% internetgebruikers	2015	2017	2017		2017
3b7 Volgen van een onlinecursus	10 %	9 %	9 %	9	9 %
% internetgebruikers	2016	2017	2017		2017
3b8 Onlineraadplegingen en -stemmingen	6 %	6 %	6 %	17	10 %
% internetgebruikers	2015	2017	2017		2017
3c1 Bankieren	75 %	76 %	78 %	8	64 %
% internetgebruikers	2016	2017	2018		2018
3c2 Winkelen	65 %	67 %	67 %	13	69 %
% internetgebruikers	2016	2017	2018		2018
3c3 Verkoop via internet	24 %	23 %	21 %	14	23 %
% internetgebruikers	2016	2017	2018		2018

Het gebruik van internetdiensten in België is algemeen genomen vergelijkbaar met het EU-gemiddelde en ligt daar zelfs iets boven. De Belgen zijn verslingerd aan diverse onlineactiviteiten, waarvan de meest populaire het gebruik van sociale netwerken en internetbankieren zijn. Zij maken evenwel gemiddeld minder gebruik van bepaalde andere mogelijkheden die internet biedt: lezen van nieuwsartikelen (64 % tegen 72 % in de EU als geheel), onlineraadplegingen en -stemmingen (6 % tegen 10 %), en gebruiken van video-on-demanddiensten (24 % tegen 31 % in de gehele EU).

4 Integratie van digitale technologie

4 Integratie van digitale technologie	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2019	3	62,1	41,1
DESI 2018	3	58,2	39,6
DESI 2017	3	57,1	37,6

	DESI 2017	België		EU
	waarde	DESI 2018	DESI 2019	DESI 2019
		waarde	waarde plaats	waarde
4a1 Delen van elektronische informatie % ondernemingen	50 % 2015	54 % 2017	54 % 1 2017	34 % 2017
4a2 Sociale media % ondernemingen	22 % 2016	24 % 2017	24 % 10 2017	21 % 2017
4a3 Big data % ondernemingen	17 % 2016	17 % 2016	20 % 3 2018	12 % 2018
4a4 Cloud % ondernemingen	20 % 2016	n.b. 2017	31 % 6 2018	18 % 2018
4b1 Verkoop via internet door kmo's % kmo's	23 % 2016	23 % 2017	28 % 4 2018	17 % 2018
4b2 Omzet elektronische handel % kmo-omzet	20 % 2016	15 % 2017	13 % 8 2018	10 % 2018
4b3 Verkoop over de grenzen heen via internet % kmo's	13 % 2015	12 % 2017	12 % 5 2017	8 % 2017

Wat de integratie van digitale technologie in het bedrijfsleven betreft, bekleedt België de derde plaats onder de EU-landen, waarbij het veel beter doet dan het EU-gemiddelde. België heeft zijn goede scores in de meeste categorieën weten te verbeteren of te consolideren, behalve op het gebied van de omzet in de elektronische handel als percentage van de totale omzet van de kmo's. Belgische ondernemingen maken steeds beter gebruik van de kansen die clouddiensten te bieden hebben: 31 % van de bedrijven doet een beroep op dergelijke diensten (wat een pak meer is dan het EU-gemiddelde van 18 %), 12 % van de kmo's verkoopt over de grenzen heen via internet, en gemiddeld 13 % van hun omzet is afkomstig van het onlinesegment. Bovendien deelt ruim de helft van de kmo's elektronische informatie en maakt één op vier ondernemingen gebruik van socialemediakanalen.

De Belgische overheidsinstanties hebben een federale strategie voor digitalisering (Digital Belgium) en gewestelijke strategieën (Industrie 4.0, Digital Wallonia, beDigital.Brussels) uitgestippeld. De meeste projecten waarbij van grensoverschrijdende samenwerking sprake is, vinden plaats op gewestelijk niveau en hangen veelal samen met EU-programma's. Daarnaast zijn er talrijke van het bedrijfsleven uitgaande en door overheidsinstanties ondersteunde initiatieven opgezet om ondernemingen te helpen bij hun digitale transformatie en bij de invoering van nieuwe technologieën, alsook om synergieën en innovatie te bevorderen. Voorbeelden daarvan zijn Made

Different, clusterbeleid met onder meer het netwerk van innovatieclusters en innovatieve bedrijfsnetwerken, het "living lab"-programma en de Digital Health Valley.

Voorts zijn er diverse initiatieven ondernomen om het regelgevingskader klaar te stomen voor het digitale tijdperk. Terwijl sommige daarvan op het EU-voorbeeld zijn geënt (Digital Act, de opendatastrategie, cyberbeveiligingsmaatregelen), is "mHealthBELGIUM" erop gericht mobiele gezondheidsdiensten in het Belgische gezondheidsstelsel te integreren. Ondernemingen kunnen tevens op diverse ondersteuningsmechanismen rekenen, zoals fiscale stimuleringsmaatregelen, bedrijfsvouchers en investeringsfondsen. De meeste initiatieven zijn toegespitst op de maakindustrie en sleuteltechnologieën, conform de Belgische strategie voor slimme specialisatie.

België wil werk maken van het stimuleren van nieuwe digitale technologieën en van het doen van strategische investeringen in digitale technologieën, bijvoorbeeld via programma's die door de EU worden gecoördineerd. Het is lid van de gemeenschappelijke onderneming EuroHPC en medeondertekenaar van de verklaring tot oprichting van een Europees blockchainpartnerschap en van de verklaring van samenwerking inzake kunstmatige intelligentie. In maart 2019 heeft het land de "AI 4 Belgium coalition" opgericht om het gebruik van kunstmatige intelligentie en de AI-gereedheid in België te bevorderen⁵.

België heeft om bijstand in het kader van het EU-steunprogramma voor structurele hervormingen⁶ verzocht om de uitvoer- en investeringsbevordering in Vlaanderen met behulp van digitale instrumenten te verbeteren.

Om het tempo van de digitale transformatie van de Belgische economie niet te laten verslappen, is het van cruciaal belang om vooral kmo's ertoe te blijven aanmoedigen van digitale technologie en elektronische handel gebruik te maken om zo hun omzet, productiviteit en winstgevendheid naar een hoger peil te tillen. In april 2019 is de Federale Overheidsdienst Economie een campagne gestart om kmo's en micro-ondernemingen beter bewust te maken van de voordelen van digitalisering⁷.

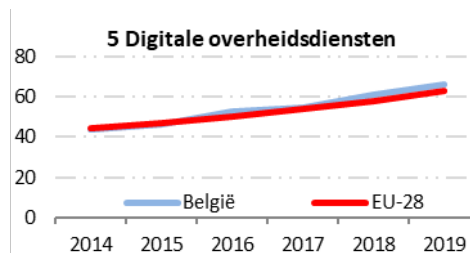
⁵ www.ai4belgium.be

⁶ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/structural-reform-support-programme-srsp_en

⁷ <https://www.tijdvoordigitaal.be/nl>

5 Digitale overheidssdiensten

5 Digitale overheidssdiensten	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2019	13	66,0	62,9
DESI 2018	12	60,8	57,9
DESI 2017	15	54,4	54,0

	DESI 2017	België		EU	
	waarde	DESI 2018	DESI 2019	plaats	DESI 2019
5a1 Gebruikers van e-overheid	48 %	50 %	51 %	23	64 %
% internetgebruikers die formulieren moeten indienen	2016	2017	2018		2018
5a2 Vooraf ingevulde formulieren	59	68	73	11	58
Score (0 tot 100)	2016	2017	2018		2018
5a3 Voltooiing van diensten via internet	84	85	86	17	87
Score (0 tot 100)	2016	2017	2018		2018
5a4 Digitale openbare diensten voor ondernemingen	79	81	80	20	85
Score (0 tot 100) — binnenlandse en grensoverschrijdende	2016	2017	2018		2018
5a5 Open Data	n.b.	n.b.	65 %	15	64 %
% van de maximumscore			2018		2018
5b1 e-Gezondheidsdiensten	n.b.	21 %	21 %	11	18 %
% bevolking		2017	2017		2017
5b2 Uitwisseling van medische gegevens	n.b.	n.b.	70 %	4	43 %
% huisartsen			2018		2018
5b3 Elektronische voorschriften	n.b.	n.b.	79 %	10	50 %
% huisartsen			2018		2018

Inzake digitale overheidssdiensten staat België op de 13^e plaats van alle EU-landen met een score die hoger ligt dan de totale waarde voor de EU. In 2018 lag de geboekte vooruitgang in de lijn van het EU-gemiddelde. België doet het zeer goed wat uitwisseling van medische gegevens en elektronische voorschriften betreft. Er is echter ruimte voor verbetering op het gebied van de online-interactie tussen overheidsinstanties en burgers. Slechts 51 % van de Belgische inwoners die online zijn, maakt actief gebruik van e-overheidssdiensten. Voor e-gezondheidsdiensten bekleedt het land de 11^e plaats in de EU, waarbij 21 % van de Belgen al heeft gebruikgemaakt van gezondheids- en zorgdiensten die via internet worden verleend. 79 % van de huisartsen maakt gebruik van elektronische voorschriften en 70 % onder hen wisselt medische gegevens uit. Het algemene beeld dat naar voren komt, is dat België goede vorderingen maakt op het gebied van digitale overheidssdiensten, en dan vooral op het gebied van digitale gezondheidsdiensten en digitale authenticatie, maar dat op sommige terreinen slechts langzaam vooruitgang wordt geboekt, waardoor de algemene voortgang in de buurt van het EU-gemiddelde is gebleven.

Het door de federale overheid in het leven geroepen Digital Transformation Office heeft al een aantal innovatieve diensten ingevoerd, bijvoorbeeld op het terrein van digitale identificatie, of zoals Mercurius, een platform voor transacties tussen bedrijfsleven en overheid. Met behulp van een

digitaal dashboard⁸ monitort de Belgische federale overheid de gemaakte vorderingen op dit terrein, waarbij zij op transparante wijze daarover verslag uitbrengt en tevens een raming verstrekt van de gerealiseerde kostenbesparingen. België presteert vrij goed op het gebied van digitale gezondheidsdiensten. Elektronische voorschriften zijn algemeen verspreid en zijn (op enkele uitzonderingen na) sinds 1 juni 2018 verplicht. Voorts heeft een aantal partijen onlangs "Health Tech Belgium"⁹ gelanceerd, een initiatief om van België een gidsland inzake innovatie op het vlak van gezondheidstechnologie te maken.

Aan alle Belgische burgers en bedrijven wordt een beveiligde digitale brievenbus (bekend als "e-box"¹⁰) aangeboden, die het potentieel heeft om tot een alternatief voor fysieke post uit te groeien. Niet alleen alle overheidsdocumenten, maar ook alle particuliere en zakelijke brieven kunnen worden verzonden en ontvangen via deze digitale brievenbus, waaraan tevens een digitale handtekening is gekoppeld. De brievenbus kan voorts worden gebruikt om offertes, aankooporders, contracten, facturen en andere documenten te verzenden. Diverse particuliere dienstverleners¹¹ zullen de frontofficefunctie voor de digitale brievenbus verzorgen en een digitaal ecosysteem helpen ontwikkelen. Sinds januari 2018 kunnen Belgische inwoners zich op alle overheidstoepassingen aanmelden dankzij itsme®, een digitale identificatie-app. Itsme wordt al door 800 000 Belgen gebruikt. Een cruciale factor voor het succes van itsme is het feit dat via de app toegang kan worden verkregen tot overheids- en particuliere toepassingen, zoals onder meer patiëntendossiers, pensioenen en belastingen, en thuisbankieren. Itsme biedt de eerste mobiele gekwalificeerde elektronische eIDAS-handtekening¹² aan en stelt de gebruiker in staat elk document met een smartphone te ondertekenen.

Ondanks deze gunstige ontwikkelingen verlopen tal van administratieve procedures, zoals die voor het aanvragen van bouwvergunningen, nog steeds grotendeels offline in Brussel en Wallonië, en blijft de digitalisering van justitie een grote uitdaging vormen. Eind 2018 waren de meeste rechtbanken met hardware uitgerust, maar was slechts ongeveer de helft daarvan naar het nieuwe dossierbeheersysteem gemigreerd. De invoering van een uniform coderingssysteem laat nog altijd op zich wachten. Al deze maatregelen moeten echter worden uitgevoerd om betrouwbare justitiële gegevens te kunnen verzamelen. Hetzelfde geldt voor de invoering van een gegevensgestuurd beheer van de menselijke en financiële hulpmiddelen in rechtbanken, de onlinepublicatie van arresten en de aanbidding van de mogelijkheid tot elektronische communicatie met gebruikers van rechtbanken.

Alles samen zou een betere integratie van de verschillende federale, gewestelijke en lokale inspanningen om het gebruik van digitale overheidsdiensten door alle betrokken partijen te stimuleren, de weg kunnen vrijmaken voor nog veel grotere verbeteringen op het gebied van digitaal openbaar bestuur.

⁸ <http://digitaldashboard.belgium.be/>

⁹ <http://healthtechbelgium.com/>

¹⁰ <https://www.doemaardigitaal.be/ebox>

¹¹ Zoals <https://doccle.be/nl/>

¹² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>

Uitgelicht project 2019: "Wallonie en poche"

"*Wallonie en poche*" (Wallonië op zak) is een mobiele app die toegang biedt tot diverse vormen van lokale informatie voor burgers die in het Waals gewest van België wonen. De schaalbare, innovatieve en interactieve applicatie biedt tal van microdiensten aan, zoals dienstregelingen van het openbaar vervoer, afvalophaling, kalenders, plaatselijke nieuwsfeiten en gebeurtenissen, en de mogelijkheid om parkeergeld op afstand te betalen. Het fundamenteel beginsel van "*Wallonie en poche*" is dat alle ontwikkelingen ervan op de reële behoeften van de bevolking zijn gebaseerd. Softwareontwikkelaars maken direct gebruik van de feedback van burgers om de dienst te verbeteren, terwijl gebruikers bijna onmiddellijk een reactie op hun feedback ontvangen.